

Omrövning av intäktsram efter tillsynsperioden 2016–2019

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) ändrar den tidigare beslutade intäktsramen och omprövar intäktsramen efter tillsynsperioden för Tekniska verken Katrineholm Nät AB, 556426-8588, avseende REL00093 för perioden 2016–2019 till

- 118 337 tkr för år 2016,
- 120 622 tkr för år 2017,
- 121 136 tkr för år 2018 och
- 120 837 tkr för år 2019 i respektive års prisnivå, enligt bilaga 1.

1 Beskrivning av ärendet

Inför tillsynsperioden 2016–2019 beslutade Ei om en intäktsram för Tekniska verken Katrineholm Nät AB (företaget) avseende redovisningsenheten REL00093, dnr 2015-100744. Under tillsynsperioden överklagade företaget beslutet. Förvaltningsrätten i Linköping beslutade att den reala kalkylräntan vid beräkning av intäktsramen skulle vara 5,85 procent och återförvisade ärendet till Ei för en ny beräkning. Ei överklagade förvaltningsrättens dom till Kammarrätten i Jönköping. Kammarrätten meddelade inte prövningstillstånd, varför förvaltningsrättens avgörande står fast. Ei beslutade därefter om en ny intäktsram, med en real kalkylränta på 5,85 procent, till 469 193 tkr för företaget, dnr 2018-100176.

Under tillsynsperioden begärde företaget en omprövning av intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 med hänsyn till förändringar i den ingående kapitalbasen. Ei beslutade därför om en ny intäktsram för företaget till 470 515 tkr i 2014 års prisnivå, dnr 2019-102948. Företaget överklagade inte beslutet som därmed har vunnit laga kraft.

Under tillsynsperioden beslutade Ei även om ett tilläggsbeslut för tillsynsperioden 2016–2019. Tilläggsbeslutet innebär att företagets intäktsram ökar med 125 000 tkr i 2014 års prisnivå, dnr 2018-101722.

1.1 Inlämnade uppgifter

Företaget har lämnat in uppgifter om vilka faktiska investeringar och utrangeringar som har skett samt vilka löpande opåverkbara kostnader som företaget har haft under tillsynsperioden. Uppgifterna har lämnats enligt Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2015:1) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften).

Företaget har även lämnat in uppgifter för att Ei ska kunna fastställa den faktiska kvaliteten i nätverksamheten under perioden 2016–2019 och beräkna en kvalitetsjustering samt i vilken utsträckning nätverksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med eller bidrar till ett effektivt utnyttjande av elnätet. Uppgifterna har lämnats enligt Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2012:4) om redovisning av nätverksamhet och Energimarknadsinspektionens föreskrifter (EIFS 2015:4) om skyldighet att rapportera elavbrott för bedömning av leveranssäkerheten i elnäten.

1.2 Allmänt om prövningen av en intäktsram

De bestämmelser som är aktuella vid omprövningen framgår av det beslut som fattades inför tillsynsperioden. Femte kapitlet i ellagen (1997:857) som innehåller bestämmelser om intäktsram för nätverksamhet har dock ändrats under tillsynsperioden. Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2019 och ska därför tillämpas när Ei omprövar intäktsramarna efter tillsynsperioden 2016–2019. Det finns övergångsbestämmelser för en intäktsram som fastställts före ikraftträdandet. För dessa företag ska 5 kap. 6–9 §§ i den äldre lydelsen tillämpas istället för 5 kap. 1, 7, 9 och 11 §§ i den nya lydelsen. Övergångsbestämmelserna innebär att de tidigare bestämmelserna om kvalitetsregleringen även ska gälla vid omprövningen efter tillsynsperioden (SFS 2018:1448).

Det har även kommit en ny förordning om intäktsram för elnätsverksamhet (SFS 2018:1520). Förordningen trädde i kraft den 1 januari 2019 och ska därför tillämpas när intäktsramarna omprövas efter tillsynsperioden. Det finns övergångsregler om att bestämmelserna i 17–26 §§ ska tillämpas första gången för en tillsynsperiod som börjar löpa den 1 januari 2020 eller senare. Det anges även att Ei ska tillämpa 10–12 §§ i den upphävda förordningen, förordning (2014:1064) om intäktsram för elnätsföretag, för en intäktsram som fastställs före ikraftträdandet istället för 13 och 14 §§ i den nya förordningen. Övergångsbestämmelserna innebär att de tidigare bestämmelserna om avskrivningstider ska användas när kapitalkostnaderna beräknas.

Slutligen har det också kommit nya föreskrifter som är relevanta vid omprövningen av intäktsramen efter tillsynsperioden. Av övergångsbestämmelser framgår dock att äldre föreskrifter gäller för en intäktsram som har fastställts före ikraftträdandet. De föreskrifter som är aktuella vid omprövningen efter tillsynsperioden är därför följande:

- Ei:s föreskrifter (EIFS 2015:1) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften),

- Ei:s föreskrifter (EIFS 2015:2) om skäligen kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram för elnätsföretag (beräkningsföreskriften),
- Ei:s föreskrifter (EIFS 2015:5) om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten vid fastställande av intäktsram (kvalitetsregleringsföreskriften) och
- Ei:s föreskrifter (EIFS 2015:6) om vad som avses med ett effektivt utnyttjande av elnätet vid fastställande av intäktsram (effektivitetsföreskriften).

2 Ei:s sammanfattande beräkning av intäktsramen

Utifrån det underlag som företaget har lämnat och nedanstående bedömning har Ei beräknat en intäktsram efter tillsynsperioden till 118 337 tkr för år 2016, 120 622 tkr för år 2017, 121 136 tkr för år 2018 och 120 837 tkr för år 2019, se tabell 1 nedan. Intäktsramen beslutas i respektive års prisnivå.

Tabell 1. Beräknad intäktsram efter tillsynsperioden 2016–2019 (tkr och respektive års prisnivå)

	2016	2017	2018	2019
Kapitalkostnader	58 247	59 159	60 358	61 642
Löpande kostnader				
Påverkbara kostnader	28 545	29 003	29 450	29 884
Opåverkbara kostnader	30 568	29 627	30 633	30 160
Beräknad intäktsram före kvalitetsjustering	117 361	117 789	120 441	121 686
Kvalitetsjustering (hänsyn taget till eventuell begränsning)	976	2 833	695	-849
Beräknad intäktsram efter kvalitetsjustering	118 337	120 622	121 136	120 837

3 Ei:s motivering till beslutet

Det beslut om företagets intäktsram som Ei fattade inför tillsynsperioden baserades på företagets antaganden om investeringar och utrangeringar i kapitalbasen samt opåverkbara kostnader. Dessutom fastställde Ei normnivåer för kvaliteten och nätförlusterna i nätverksamheten samt normnivån för kostnader för överliggande och angränsande nät och kostnader för ersättning till produktionsanläggning i förhållande till uttagen mängd energi. Intäktsramen beslutades i 2014 års prisnivå.

Efter tillsynsperioden ska Ei jämföra de antaganden som företaget lämnade inför perioden med det faktiska utfallet och ompröva intäktsramen. Företaget har därför lämnat in uppgifter så att Ei kan ompröva intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019. I samband med omprövningen beräknar Ei också intäktsramen till aktuell prisnivå för respektive år som ingår i tillsynsperioden. Nedan redovisas de bedömningar som Ei gjort vid omprövningen efter tillsynsperioden.

3.1 Utgångspunkter för omprövningen

Ei ska ompröva intäktsramen efter tillsynsperiodens slut, om det finns skäl att anta att ramen ska vara större eller mindre med hänsyn till förhållanden som blivit kända efter det att den bestämdes (5 kap. 22 § ellagen).

Vid en omprövning enligt 22 § ska Ei

- 1 utgå från de uppgifter och metoder som använts för att bestämma intäktsramen och som framgår av det beslut om intäktsram som gäller för nätkoncessionshavaren,
- 2 kontrollera om de antaganden som legat till grund för att bestämma ramen överensstämmer med det faktiska utfallet för tillsynsperioden, och
- 3 ändra ramen i den utsträckning det är motiverat av att det faktiska utfallet för tillsynsperioden avviker från de antaganden som legat till grund för att bestämma ramen (5 kap. 23 § ellagen).

3.2 Hantering av prisnivåer

Intäktsramen inför tillsynsperioden beslutades med ett belopp för hela tillsynsperioden om fyra år i 2014 års prisnivå. Av beslutet framgår det att intäktsramen efter tillsynsperioden ska justeras för vart och ett av åren med olika index.

Ei anser att användandet av index för kostnader och intäkter bör begränsas i de fall det inte direkt framgår av lagstiftningen. Intäktsramen fastställs därför utifrån de faktiska opåverkbara kostnaderna för varje år i respektive års prisnivå. Dessa kommer också att årligen avräknas mot företagets intäkter.

I detta beslut omprövar Ei intäktsramen efter tillsynsperioden 2016–2019 i respektive års prisnivå. Vid indexering av kapitalbasen används faktorprisindex (FPI) för byggnader (byggkostnadsutvecklingen) i enlighet med vad som anges i intäktsramsförordningen och vid indexering av påverkbara kostnader används FPI för elnätstaföretag – lokalnät/regionnät/stamnät¹ avseende påverkbara kostnader i enlighet med vad som framgår av beslutet inför tillsynsperioden, se bilagorna 2 och 3. De opåverkbara kostnaderna indexeras inte utan fastställs för respektive år i respektive års prisnivå.

3.3 Tillämplig metod vid omprövning

Vid omprövningen efter tillsynsperiodens slut ska Ei utgå från de uppgifter och metoder som framgår av det beslut om intäktsram som gäller för företaget. Ei ska även kontrollera om de antaganden som legat till grund för att bestämma ramen överensstämmer med det faktiska utfallet för tillsynsperioden. Ei ska ändra ramen i den utsträckning det är

¹ Det delindex som är aktuellt för företaget används. Sedan den 1 januari 2019 har stamnät bytt namn till transmissionsnät, SFS 2018:1448.

motiverat av att det faktiska utfallet avviker från de antaganden som legat till grund för att bestämma ramen.

Företaget överklagade beslutet om intäktsram inför tillsynsperioden. Domstolen beslutade att den reala kalkylräntan före skatt skulle vara 5,85 procent och återförvisade ärendet till Ei för att beräkna en ny intäktsram. Därefter beslutade Ei om en ny intäktsram för företaget, se avsnitt 1. De metoder som Ei använder i detta beslut är därför de som framgår av företagens beslut om intäktsram inför tillsynsperioden med de ändringar som framgår av beslutet efter återförvisning.

3.4 Bedömning av kapitalkostnader

Kapitalkostnad är kostnad för att använda kapital, i form av exempelvis elledningar och nätstationer (kapitalbas). Kostnaden utgörs av två delar, kostnad för kapitalförslitning (avskrivning) och kostnad för kapitalbindning (avkastning). Avkastningen beräknas med en real kalkylränta före skatt.

3.4.1 Kapitalbas

I beslutet om intäktsram inför tillsynsperioden fastställdes kapitalkostnaderna utifrån företagens kapitalbas per den 31 december 2014 samt företagens prognos om investeringar och utrangeringar. Företaget har rapporterat det faktiska utfallet för perioden med avseende på investeringar och utrangeringar.

Under tillsynsperioden har Ei omprövat företagens ingående kapitalbas, se avsnitt 1. Ei har därför vid beräkningen av kapitalkostnaderna utgått från företagens omprövade kapitalbas per den 31 december 2014 samt beaktat de rapporterade uppgifterna om investeringar och utrangeringar under perioden, se bilaga 1.

3.4.2 Kalkylränta

Företaget har under tillsynsperioden överklagat beslutet som Ei fattade inför tillsynsperioden och Förvaltningsrätten i Linköping har ändrat den reala kalkylräntan före skatt till 5,85 procent för företaget, se avsnitt 1. Ei använder därför en real kalkylränta före skatt på 5,85 procent vid beräkningen av företagens kapitalkostnader.

3.4.3 Beräkning av kapitalkostnader

När Ei beräknade kapitalkostnaderna i beslutet inför tillsynsperioden användes en real linjär kapitalkostnadsmetod. Metoden har inte ändrats och ska därför tillämpas även vid beräkningen efter tillsynsperioden. Ei har även tagit hänsyn till de investeringar och utrangeringar som företaget har redovisat. Kapitalkostnaden framgår av bilaga 1.

3.5 Bedömning av påverkbara kostnader

I beslutet om intäktsram inför tillsynsperioden fastställdes de påverkbara kostnaderna utifrån en historisk referensperiod för åren 2010–2013. Kostnaderna justerades också med ett effektiviseringskrav. Varken metoden eller effektiviseringskravet har förändrats. Efter

tillsynsperioden ska kostnaderna indexeras med faktorprisindex för elnätsföretag – lokalnät/regionnät/stamnät² avseende påverkbara kostnader, se avsnitt 3.2.

Ei har beräknat de påverkbara kostnaderna efter effektiviseringskrav och indexering. Summan av de påverkbara kostnaderna under respektive år i tillsynsperioden framgår av tabell 1, se även bilaga 1.

3.6 Bedömning av opåverkbara kostnader

I beslutet om intäktsram inför tillsynsperioden fastställdes de opåverkbara kostnaderna utifrån företagens prognos. Företaget har rapporterat det faktiska utfallet för perioden och Ei har i beräkningarna utgått från de uppgifter som företaget har redovisat. De opåverkbara kostnaderna beslutas för respektive år i respektive års prisnivå, se bilaga 1.

3.7 Kvaliteten i nätverksamheten och effektivt utnyttjande av elnätet

I beslutet om intäktsram inför tillsynsperioden fastställdes normnivåer för kvaliteten och för andelen nätförluster i nätverksamheten. Ei fastställde även normnivåer för kostnader för överliggande och angränsande nät och kostnader för ersättning till produktionsanläggning för inmatning av el i förhållande till uttagen energi.

Kvalitetsregleringen har ändrats genom de bestämmelser som infördes i ellagen den 1 januari 2019. Enligt övergångsbestämmelserna ska dock de gamla bestämmelserna om kvalitetsregleringen tillämpas vid omprövningen efter tillsynsperioden. Vid beräkningen har Ei därför tillämpat de bestämmelser som gällde inför tillsynsperioden enligt kvalitetsregleringsföreskriften och effektivitetsföreskriften.

Företaget har rapporterat det faktiska utfallet för perioden. Ei har i beräkningarna utgått från föreskrifterna och de uppgifter som företaget har redovisat. Den kvalitetsjustering som har påverkat intäktsramen redovisas i respektive års prisnivå, se bilaga 4.

4 Upplysning om tilläggsbeslut till följd av avvikelse från intäktsramen

När Ei har omprövat intäktsramarna efter tillsynsperioden 2016–2019 för alla företag kommer Ei fatta beslut om vilket belopp som ska öka eller minska intäktsramen för tillsynsperioden 2020–2023. Ei ska då jämföra intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 med intäkterna för samma period. Vid denna jämförelse kommer Ei att använda både detta omprövningsbeslut om intäktsram efter tillsynsperioden 2016–2019 och det tilläggsbeslut som Ei tidigare har fattat för tillsynsperioden 2016–2019.

² Det delindex som är aktuellt för företaget används. Sedan den 1 januari 2019 har stamnät bytt namn till transmissionsnät, SFS 2018:1448.

Hur man överklagar

Se bilaga 5, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Pia Nurmi. Vid den slutliga handläggningen deltog även analytikerna Anneli Ljungkvist samt Jenny Carlsson, föredragande.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

Bilagor

- 1 Beräknad intäktsram efter tillsynsperioden 2016–2019
- 2 Faktorprisindex för byggnader (SCB), Byggekostnadsutvecklingen
- 3 Faktorprisindex för elnätsföretag – lokalnät (SCB)
- 4 Beräknad justering av intäktsramen med avseende på kvalitet och effektivt nätutnyttjande för tillsynsperioden 2016–2019
- 5 Så här gör du för att överklaga beslutet